

KANADA

powierzchnia	9,98 mln km ²	
ludność	38 mln (III kw. 2020 r.)	
stolica	Ottawa	
język oficjalny	angielski, francuski	
waluta	dolar kanadyjski =100 centów	
głowa państwa: namiestnik Elżbiety II	Richard Wagner	
premier	Justin Trudeau	od 4.11.2015 r.
minister ds. małego biznesu, promocji eksportu i handlu międzynarodowego	Mary Ng	od 13.12.2019 r.
minister ds. finansów	Chrystia Freeland	od 18.08.2020 r.
minister spraw zagranicznych	Marc Garneau	od 20.11.2019 r.
minister ds. innowacji, nauki i rozwoju	François-Philippe Champagne	od 04.11.2015 r.
Ambasador Kanady w Polsce	Leslie Scanlon	od 09.11.2018 r.
Ambasador RP w Kanadzie	Andrzej Kurnicki	od 12.09.2017 r.
najbliższe wybory parlamentarne	październik 2023 r.	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021**
PKB (w mld USD, ceny bieżące)	1 560	1 530	1 650	1 720	1 740	1 600	
PKB na 1 mieszkańca (ceny bieżące, USD)	43 630	42 380	45 210	46 390	46 270	42 080	
PKB (wzrost w %, ceny stałe, dynamika)	0,7	1,1	3,0	1,9	1,9	-5,5	3,6
Deficyt budżetowy (% PKB)	-0,1	-0,4	-0,3	-0,4	-0,7	-8,7	
Dług publiczny (brutto, % PKB)	91,2	91,7	90,5	89,7	88,6	114,6	
Inflacja (CPI, zmiana w %, na koniec roku)	1,3	1,4	1,8	2,1	2,1	0,3	
Bezrobocie (w %)	6,9	7,0	6,3	5,8	5,7	9,5	
Eksport towarów (w mld CAD)	524,1	516,8	546,1	584,3	592,6	522,5	
Import towarów (w mld CAD)	536,2	533,3	562,0	596,9	601,7	542,0	
BIZ w Kanadzie (mld USD, stock)	806,3	903,5	963,4	852,2	1 037,1	-	
BIZ Kanady za granicą (mld USD, stock)	1 156,0	1 290,0	1 527,0	1 366,2	1 652,5	-	

Źródło: IMF World Economic Outlook – October 2020, Statistics Canada, Bank of Canada.

* Wstępne dane za 2020 r.

** Prognoza IMF, World Economic Outlook, January 2021 Update.

Kanada jest państwem federalnym składającym się z dziesięciu prowincji i trzech terytoriów. Najwięcej ludności zamieszkuje południową część kraju, tj. Ontario (14,7 mln), Quebec (8,5 mln), Kolumbię Brytyjską (5 mln) oraz Albertę (4,4 mln). Do największych aglomeracji należą: Toronto, Montreal i Vancouver.

Kanada jest monarchią konstytucyjną na czele której stoi królowa Elżbieta II. W praktyce królowa przekazuje należne jej uprawnienia swojemu reprezentantowi w osobie gubernatora generalnego pełniącego funkcje tytułarne i honorowe. Władza dzieli się pomiędzy rząd federalny i rządy poszczególnych prowincji, które posiadają znaczny poziom autonomii m.in. w zakresie szkolnictwa, ochrony zdrowia, opieki społecznej, dróg, sądownictwa. Władza wykonawcza na poziomie federalnym znajduje się w rękach premiera i jego gabinetu. Władzę ustawodawczą sprawuje parlament składający się z dwóch izb: Izby Wyższej (*Senate of Canada*) do której wchodzi mianowani senatorzy oraz Izby Gmin (*House of Commons of Canada*) z deputowanymi wybieranymi w powszechnych wyborach. Kadencja parlamentu wynosi 5 lat. Prowincje i terytoria posiadają własne organy władzy ustawodawczej (jednoizbowy parlament wybierany w wyborach powszechnych na 5 lat) i wykonawczej (rząd lokalny odpowiadający przed parlamentem lokalnym), które są niezależne od władzy centralnej.

Kanada posiada największe zasoby słodkiej wody oraz nadwyżki surowców naturalnych. Ponadto jest największym na świecie producentem cynku i uranu oraz czołowym wydobywcą złota, niklu, aluminium i ołowiu. Kanada dysponuje zasobnymi złożami ropy naftowej zlokalizowanymi w prowincji Alberta. W atlantyckiej strefie przybrzeżnej znajdują się również duże pokłady gazu ziemnego. W Albercie, Kolumbii Brytyjskiej i Quebec odkryto duże zasoby gazu łupkowego, który nie jest jeszcze pozyskiwany na skalę przemysłową. Kanada jest najważniejszym dostawcą energii elektrycznej oraz surowców energetycznych (ropa, gaz, uran) na rynek USA, należy również do grona czołowych eksporterów energii na świecie. Kanada posiada wielką, naturalną gospodarkę leśną i najbardziej rozwinięty na świecie przemysł drzewny oraz celulozowo-papierniczy. Wiodące gałęzie przemysłu kanadyjskiego to: transport i sprzęt transportowy, przemysł chemiczny, mineralny i wydobywczy, rafineryjny, ropy i gazu, żywnościowy, drzewno-papierniczy, rybołówstwo. Podobnie jak gospodarki innych wysokorozwiniętych krajów świata, gospodarka kanadyjska jest zdominowana przez sektor usług, gdzie znajduje zatrudnienie ok. 3/4 mieszkańców. W dalszej kolejności w strukturze sektorowej PKB znajduje się przemysł i rolnictwo.

Kanada należy do grupy najbogatszych uprzemysłowionych państw świata, jest aktywnym partnerem dialogu w ramach największych międzynarodowych organizacji i forów gospodarczych, w tym m.in. G7, G20, WTO, OECD, APEC.

W rankingu *Doing Business 2020* prezentującym warunki prowadzenia działalności gospodarczej wśród 190 państw Kanada zajmuje odpowiednio następujące pozycje:

	POLSKA	KANADA	USA
Rozpoczęcie działalności gospodarczej	128	3	55
Rejestracja własności	92	36	39
Uzyskanie kredytu	37	15	4
Wymiana handlowa	1	51	39
Rozwiązywanie sporów	55	100	17
Miejsce w rankingu (ogółem)	40	23	6

Opracowanie własne na podstawie: *Ease of Doing Business score*, World Bank, <https://www.doingbusiness.org/en/data/doing-business-score>

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

Przedsiębiorcy zainteresowani współpracą z Kanadą powinni dogłębnie zapoznać się z uwarunkowaniami prawnymi i gospodarczymi na poziomie poszczególnych regionów, co wynika z faktu ich znacznego zróżnicowania. Na terytorium Kanady funkcjonują dwa systemy prawne, tj. system prawa zwyczajowego wzorowany na brytyjskim systemie precedensowym oraz wzorowany na modelu europejskim tzw. *civil law*. System precedensowy jest stosowany w anglojęzycznych prowincjach i terytoriach, zaś system europejski w prowincji Quebec. Zwierzchnia jurysdykcja w zakresie prawa cywilnego w odniesieniu do kwestii przewidzianych w prawie federalnym należy do Sądu Federalnego oraz Federalnego Sądu Apelacyjnego. Sądy na poziomie poszczególnych prowincji rozstrzygają wyłącznie w kwestiach, które nie są uregulowane przez prawo na poziomie federalnym. Tax Court of Canada rozstrzyga sprawy przeciwko rządowi federalnemu w kwestiach podatkowych. Powszechnie stosowanym narzędziem rozstrzygania sporów jest arbitraż komercyjny, który wiąże się z niższymi kosztami i krótszym czasem rozpatrywania spraw w porównaniu do ścieżki sądowej.

Kultura biznesowa

Z uwagi na znaczący odsetek imigrantów w strukturze ludnościowej Kanady kraj ten odznacza się różnorodnością etniczną, religijną i kulturową. W porównaniu do wzorców europejskich, Kanadyjczycy preferują bardziej bezpośrednie podejście, co przejawia się m.in. w stosowanych formułach grzecznościowych. Przykładem może być zwracanie się do kontrahentów po imieniu niezależnie od zajmowanego stanowiska, wieku, czy płci. Rozmowy biznesowe zwyczajowo są poprzedzone krótką rozmową na neutralne tematy, tzw. *small talk*. Kanadyjscy partnerzy zwracają dużą uwagę na punktualność, profesjonalizm, jasny i rzeczowy przekaz poparty przykładami i danymi liczbowymi. Prezentację oferty firmy uatrakcyjni przekazanie kilku egzemplarzy katalogów i próbek produktów. W kontaktach biznesowych powszechnie wykorzystuje się wizytówki. W trakcie przygotowywania dokumentacji należy mieć na uwadze preferencje językowe, które są przede wszystkim uzależnione od prowincji. Na przeważającym obszarze kraju powszechnie używanym językiem jest angielski, podczas gdy w Quebec dominuje francuski.¹

Działania podejmowane w związku z pandemią COVID-19

Według danych na 28.06.2021 r. w Kanadzie zdiagnozowano ogółem od początku pandemii 1 114 134 przypadki COVID-19. Całkowita liczba potwierdzonych zgonów wyniosła 26 238.

Na przestrzeni ostatniego tygodnia zidentyfikowano 4 555 nowych przypadków COVID-19. **Od kilku tygodni utrzymuje się trend spadkowy w liczbie zachorowań, a sytuacja jest stabilna. Na dzień 28.06.2021 r. liczba aktywnych przypadków wyniosła 7 816 z czego najwięcej odnotowano w prowincjach: Ontario (2 506), Manitoba (1 454), Alberta (1 261), Kolumbia Brytyjska (947), Quebec (934).**

Na dzień 28.06.2021 r. zostało rozdyskrebowanych ok. 36 175 608 dawek, co najmniej 10 426 595 osób zostało w **zaszczepionych wymaganą ilością dawek, co stanowi 27,4% populacji kraju.**

Koordinacja walki z COVID-19 należy do rządu federalnego, jednak władze poszczególnych prowincji posiadają duży zakres autonomii. Charakter i skala ograniczeń wprowadzonych

¹ Przy opracowaniu wykorzystano publikację: „Różnice kulturowe w międzynarodowych relacjach biznesowych”, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, 2017.

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

w związku z pandemią różni się w zależności od prowincji i w głównej mierze zależy od aktualnej sytuacji epidemicznej. W przestrzeni publicznej, w szczególności w sklepach i środkach zbiorowej komunikacji, zalecane jest noszenie masek oraz zachowywanie dystansu społecznego.

WARUNKI WJAZDU

W związku z sytuacją epidemiczną władze Kanady wprowadziły ograniczenia w podróżowaniu. Dodatkowo wszyscy podróżujący przez przekroczeniem granicy lądowej bądź przed wejściem na pokład samolotu będą zobowiązani do przekazania za pośrednictwem systemu ArriveCAN szczegółowych danych kontaktowych wraz z planem odbywania kwarantanny.

- ✓ **Od 7 stycznia 2021 r. osoby podróżujące do Kanady w wieku od 5 lat są zobowiązani do okazania przed wejściem na pokład samolotu negatywnego wyniku testu na obecność COVID-19.** Test PCR musi być wykonany nie wcześniej niż 72 godziny przed wejściem na pokład samolotu. Podróżujący samolotami co do zasady będą musieli odbyć na własny koszt obowiązkową trzydniową kwarantannę w jednym z hoteli z listy wyznaczonej przez władze. Kolejny test wykonuje się po upływie 14-dniowego okresu kwarantanny. W dalszym ciągu obowiązuje wymóg 3 dniowego pobytu w jednym z hoteli z listy zatwierdzonej przez rząd federalny. Hotel należy zarezerwować przed wylotem do Kanady.
- ✓ **UWAGA: Począwszy od 5 lipca br. władze Kanady wprowadzają ułatwienia w podróżowaniu dla osób w pełni zaszczepionych, które nie mają objawów COVID-19 i spełniają pozostałe wymagane prawem warunki wjazdu.** Osoby kwalifikujące się mogą być zwolnione z kwarantanny, obowiązku pobytu w wyznaczonym hotelu (dla osób podróżujących samolotem) oraz wymogu testowania w 8 dniu pobytu. W Kanadzie są autoryzowane szczepionki firm: Pfizer, Moderna, Astra Zeneca/COVISHIELD i Janssen. Wymagane jest posiadanie zaświadczenia w języku angielskim, francuskim lub z tłumaczeniem przysięgłym, które musi być również przekazanie poprzez aplikację ArriveCAN. Pozostałe restrykcje dotyczące wjazdu na terytorium Kanady pozostają w mocy.

Szczegółowe informacje dla podróżujących można znaleźć na stronach:

<https://travel.gc.ca/travel-covid> - aktualne informacje dla podróżujących

<https://travel.gc.ca/travel-covid/travel-restrictions/covid-vaccinated-travellers-entering-canada> - zasady wjazdu dla osób zaszczepionych

<https://travel.gc.ca/travel-covid/travel-restrictions/flying-canada-checklist/covid-19-testing-travellers-coming-into-canada#getting-tested> – wytyczne dotyczące testowania

<https://travel.gc.ca/travel-covid/travel-restrictions/flying-canada-checklist> - lista kontrolna dla podróżujących samolotem

Kanada zawarła 14 umów o wolnym handlu z ponad 50 państwami, co umożliwia jej dostęp do 1,5 mld konsumentów na kilku kontynentach.²

Kluczowe umowy to:

- **Canada-United States-Mexico Agreement (CUSMA):** Kanada, USA, Meksyk
- **Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA):** UE, Kanada
- **Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP):** Kanada, Meksyk, Nowa Zelandia, Australia, Japonia, Singapur

Poza wymienionymi powyżej obowiązuje również szereg umów dwustronnych pomiędzy Kanadą a Izraelem, Jordanem, Chile, Kolumbią, Kostaryką, Hondurasem, Ukrainą, Koreą Południową, Panamą, Peru.

Unia Europejska i Kanada podpisały umowę o wolnym handlu (*Comprehensive Economic and Trade Agreement*, CETA), która jest tymczasowo stosowana od 21.09.2017 r. Tymczasowe stosowanie oznacza, że obowiązują postanowienia części handlowej umowy, natomiast wyłączone pozostają kwestie ochrony inwestycji i sądu inwestycyjnego, które należą do kompetencji państw członkowskich UE. Postanowienia te zaczną obowiązywać po ratyfikacji umowy przez wszystkie państwa członkowskie. Według stanu na marzec 2021. CETA ratyfikowało 16 państw członkowskich UE.

Celem CETA jest zacieśnienie relacji pomiędzy UE a Kanadą, stymulowanie wzrostu gospodarczego, tworzenie nowych miejsc pracy przy zachowaniu wysokich unijnych standardów w zakresie bezpieczeństwa żywności, ochrony środowiska i praw pracowniczych. Od pierwszego dnia obowiązywania CETA znosi prawie wszystkie cła, co stanowi znaczącą oszczędność dla przedsiębiorstw. Konsumenci korzystają dzięki niższym cenom i dywersyfikacji produktów.

Na mocy CETA zainteresowane podmioty z UE uzyskały dostęp do zamówień publicznych w Kanadzie, zarówno na szczeblu centralnym, jak również na poziomie poszczególnych prowincji. Szczegółowe informacje, w tym progi powyżej, których zamówienia publiczne powinny być dostępne dla firm z UE oraz wyłączenia sektorowe oraz miejsca publikacji ogłoszeń o przetargach zostały wskazane w rozdziale 19 CETA oraz załącznikach (19-1 do 19-8) stanowiących integralną część umowy. Kanada zobowiązała się również do stworzenia tzw. pojedynczego punktu dostępu (*single point of access*), czyli portalu zawierającego w jednym miejscu informacje o wszystkich oferowanych zamówieniach publicznych. Na poniższych stronach zostały udostępnione informacje o zamówieniach instytucji rządowych i przedsiębiorstw federalnych tzw. *crown corporations*:

- **www.merx.com**
- **buyandsell.gc.ca**

Natomiast ogłoszenia o zamówieniach publicznych podmiotów zamawiających na szczeblu innym niż federalny można znaleźć na stronach mediów elektronicznych i papierowych, wymienionych w załączniku 19-8.

Kompleksowe informacje na temat umowy CETA są dostępne na stronie internetowej Komisji Europejskiej: http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/index_pl.htm

² <https://www.investcanada.ca/programs-incentives/canadas-free-trade-agreements>

Najważniejsi partnerzy handlowi Kanady

Najważniejszym partnerem gospodarczym Kanady pozostają USA, których udział w zależności od roku sięga ponad 70% w kanadyjskim eksporcie oraz ok. 50% w imporcie. Jednocześnie rząd kanadyjski prowadzi od kilku lat działania na rzecz dywersyfikacji kierunków eksportu, co długofalowo może przełożyć się na wzrost zainteresowania współpracą z partnerami europejskimi.

Kluczowi partnerzy handlowi Kanady wg wartości obrotów w 2020 r. (Statistics Canada):

USA, Chiny, Meksyk, Wielka Brytania, Japonia, Niemcy, Korea Południowa, Włochy, Francja, Wietnam.

Kluczowi partnerzy handlowi Kanady w eksporcie w 2020 r.:

1. USA (73%), 2. Chiny (4,8%), 3. Wielka Brytania (3,8%), 4. Japonia (2,4%), 5. Niemcy (1,2%), 6. Meksyk (1,2%), 7. Holandia (1%), 8. Korea Południowa (0,9%), 9. Francja (0,71%), 10. Włochy (0,71%)

Kluczowi partnerzy handlowi Kanady w imporcie w 2020 r.:

1. USA (49%), 2. Chiny (14%), 3. Meksyk (5,5%), 4. Niemcy (3,2%), 5. Japonia (2,5%), 6. Korea Południowa (1,8%), 7. Włochy (1,7%), 8. Wietnam (1,5%), 9. Wielka Brytania (1,4%), 10. Brazylia (1,2%)

Wymiana handlowa pomiędzy Polską a Kanadą (mln USD)

	2015	2016	2017	2018	2019	Dynamika [%] <u>2019</u> 2018	2020 ³	Dynamika [%] <u>2020</u> 2019	I-IV 2020	I-IV 2021	Dynamika [%] <u>I-IV.2021</u> I-IV.2020
Eksport	1.238,5	1.384,8	1.295,2	1.407,5	1.587,4	112,8	1.126,7	70,4	413,9	422,1	102
Import	372,8	366,3	678,7	501,9	423,6	83,8	399,8	93,4	138,5	191,9	138,5
Obroty	1.611,3	1.751,1	1.974,0	1.909,4	2.010,9	105,2	1.526,5	75,2	552,4	613,9	111,1
Saldo	865,7	1.018,5	616,5	905,6	1163,8	#	726,9	#	275,4	230,2	#

Źródło: Insigos, MRPiT

Pomimo pandemii Polska pozostaje kluczowym handlowym partnerem Kanady w Europie Środkowo-Wschodniej. W świetle wstępnych danych GUS za 2020 r. obroty handlowe Polski z Kanadą wyniosły ok. 1,5 mld USD, co oznacza spadek w stosunku do roku poprzedniego o ok 25%. Eksport do Kanady osiągnął poziom ok. 1,1 mld USD i zmniejszył się o blisko 30% w relacji do 2019 r. Import z Kanady osiągnął wartość ok. 400 mln USD i był niższy niż w 2019 r. o blisko 6%. Dodatkowo dla Polski saldo bilansu handlowego zostało utrzymane i wyniosło 726,9 mln USD. Zasadniczą przyczyną gorszych wyników polskiego eksportu było pogorszenie warunków wymiany handlowej w rezultacie pandemii COVID-19 oraz przejściowe zmniejszenie popytu konsumpcyjnego w Kanadzie na niektóre kategorie dóbr.

³ W oparciu o wstępne dane GUS z lutego 2021 r.

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

W 2020 r. pod kątem obrotów handlowych Kanada była 43 polskim partnerem z udziałem 0,3%. W eksporcie Polski zajęła 31 pozycję (0,4%), zaś w imporcie uplasowała się na 54 miejscu (0,2%).

Na liście głównych pozycji towarowych w polskim eksporcie do Kanady w 2020 r. dominowały następujące produkty:

- *silniki turbodoładowane, turbośmigłowe oraz inne turbiny gazowe – 33,9%*
- *pozostałe meble (bez mebli do siedzenia i lekarskich) i ich części – 5,6%*
- *sprzęt i aparaty ortopedyczne, protezy, aparaty słuchowe – 4,5%*
- *krew ludzka, krew zwierzęca, szczepionki, toksyny, itp. – 3,3%*
- *części szybowców i samolotów – 2,9%*

Wśród głównych pozycji towarowych w imporcie z Kanady w 2020 r. dominowały następujące pozycje:

- *leki złożone przygotowane do sprzedaży detalicznej – 14,6%*
- *silniki turbodoładowane, turbośmigłowe oraz inne turbiny gazowe – 7,4%*
- *owoce zamrożone – 4,5%*
- *nawozy potasowe - 4,5%*
- *wałki napędowe, korby, obudowy łożysk, łożyska ślizgowe, przekładnie zębate, itp. – 4,1*

Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej pomiędzy Polską i Kanadą

Ważniejsze umowy międzynarodowe regulujące współpracę gospodarczą pomiędzy Polską a Kanadą:

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Kanady w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji podpisana w Warszawie w dniu 6 kwietnia 1990 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 27, poz. 114)
- Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu wraz z protokołem z dnia 14.05.2012 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 1371)
- Umowa między Rządem PRL i Rządem Kanady w sprawie wzajemnych stosunków w dziedzinie rybołówstwa podpisana w Ottawie dnia 14 maja 1982 r.
- Umowa o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą, podpisana w Warszawie w dniu 2 kwietnia 2008 r. (Dz.U. z 2009 r. nr 133, poz. 1095)
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Kanady o wspieraniu mobilności młodych obywateli, sporządzona w Warszawie dnia 14 lipca 2008 r.
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Quebecu o współpracy ekonomicznej, naukowej, technologicznej i kulturalnej podpisana w Warszawie w dniu 14 marca 1991 r.
- Porozumienie między Ministerstwem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Rzeczypospolitej Polskiej i Departamentem Środowiska oraz Departamentem Przemysłu Kanady o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska podpisana w Ottawie w dniu 12 września 1994 r.

Według najnowszych danych GUS na koniec 2019 r. w Polsce funkcjonowało 93 podmioty z udziałem kapitału kanadyjskiego, z czego 64 podmioty zatrudniały do 9 osób, zaś 29 zatrudniało 10 i więcej osób. Wartość kapitału zagranicznego udziałowców w 2019 r. liczona według metodologii GUS wyniosła 282,1 mln PLN, z czego 13,5 mln PLN przypadło na podmioty zatrudniające do 9 osób, a 268,6 mln PLN na podmioty zatrudniające 10 i więcej osób. Stanowiło to 0,1% kapitału zagranicznego ogółem zainwestowanego w Polsce.

Według danych NBP kanadyjskie inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2019 r. kształtowały się na następującym poziomie (w mln USD):

- stan należności z tytułu kanadyjskich inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2019 r. (ogółem): 243,1
- napływ kanadyjskich inwestycji bezpośrednich do Polski: 27,2
- dochody rezydentów kanadyjskich z tytułu inwestycji bezpośrednich w Polsce: 26,7

Dotychczas kanadyjscy inwestorzy zainteresowani byli w szczególności branżą IT, badawczo-rozwojową, maszynową oraz lotniczą.

Najwięksi inwestorzy kanadyjskich wg danych PAIH za 2019 r.:

- Apotex Inc (producent i dystrybutor leków)
- Bombardier Inc. (zespoły trakcyjne, lokomotywy, wagony)
- CHC Helicopter (przemysł elektromaszynowy)
- Europort Grain Terminal (transport, magazynowanie)
- Gestion Max
- McCain International (art. żywnościowe)
- Nortel Networks Inc. (telekomunikacja)
- Pratt & Whitney Canada (produkcja silników do samolotów)
- Royal Group Technologies (przetwórstwo tworzyw sztucznych)
- Shoppers Drug Mart (sieć sklepów farmaceutycznych/aptek)
- Wentworth Technologies Inc. (przetwórstwo tworzyw sztucznych)
- CDPQ Caisse de Dépôt et Placement du Québec (fundusz private equity)
- Magna International (producent komponentów dla przemysłu motoryzacyjnego)

Polskie inwestycje bezpośrednie w Kanadzie w 2019 r. na podstawie danych NBP (w mln USD):

- stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Kanadzie na koniec 2019 r. (ogółem): 4,2
- napływ polskich inwestycji bezpośrednich do Kanady w 2019 r.: 146,8
- dochody rezydentów polskich z tytułu inwestycji bezpośrednich w Kanadzie 2019 r.: 73,2

Największym polskim inwestorem w Kanadzie (od 2010 r.) jest KGHM Polska Miedź SA. W sektorze poszukiwawczo-wydobywczym od 2013 r. funkcjonuje również PKN Orlen posiadający w Kanadzie spółkę zależną – Orlen Upstream Canada.

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

rolę odgrywają również Zagraniczne Biura Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu (ZBH PAIH). Biuro PAIH w Toronto pomaga polskim przedsiębiorstwom zainteresowanym ekspansją na rynek kanadyjski, jak również wspiera działalność inwestycyjną w obu kierunkach. Wśród świadczonych przez Biuro usług można wymienić m.in.: udzielanie kompleksowych informacji o rynku, organizowanie szkoleń/webinariów, wyszukiwanie i weryfikowanie partnerów biznesowych, wspieranie polskich firm uczestniczących w misjach gospodarczych/imprezach wystawienniczych, wsparcie przy wprowadzaniu produktów na rynek kanadyjski. Szczegółowe informacje na temat oferty Zagranicznych Biur Handlowych można znaleźć na stronie:

www.paih.gov.pl/o_agencji/Zagraniczne_Biura_Handlowe

Branże perspektywiczne

Ważnymi argumentami dla polskich eksporterów zainteresowanych Kanadą jest stabilność polityczno-ekonomiczna państwa, dostęp do dojrzałego zamożnego rynku i bliskość USA. Stosowanie umowy o wolnym handlu CETA również może wpłynąć na zdynamizowanie współpracy handlowej i inwestycyjnej pomiędzy Polską a Kanadą. Obecnie większość polskiego eksportu trafia do Ontario i Quebec, jednak istnieją realne możliwości intensyfikacji kontaktów gospodarczych i handlowych z pozostałymi prowincjami.

Wśród tradycyjnych obszarów dwustronnej współpracy można wskazać, w szczególności sektor energetyczny, wydobywczy, elektromaszynowy, lotniczy, przemysł przetwórczy, rolno-spożywczy oraz meblarski.

SEKTOR MEBLARSKI

Kanada jest jednym z czołowych importerów mebli na świecie. Za dalszym dynamicznym rozwojem rynku będzie przemawiać: stabilna sytuacja gospodarcza i oczekiwany dalszy wzrost zamożności społeczeństwa, realizacja rządowych programów wspierających rozwój mieszkalnictwa oraz prognozowany wzrost liczby mieszkańców. Dodatkowo pandemia COVID-19 przełożyła się wyraźnie na zmianę postrzegania przestrzeni mieszkalnej i potrzebę zapewnienia większego komfortu.

Trendy:

- ✓ produkty wykonane z naturalnych materiałów w oparciu o technologie przyjazne dla środowiska
- ✓ meble kompaktowe i wielofunkcyjnych
- ✓ systematyczny wzrost znaczenia internetowych kanałów sprzedaży

Kanadyjski sektor meblowy jest ściśle powiązany w rynkiem USA, dlatego warto zaprezentować swoją ofertę również w ramach wydarzeń branżowych organizowanych w Stanach Zjednoczonych (np. High Point Market).

Kanada importuje meble przede wszystkim z Chin (ok. 40%), USA, Meksyku, Wietnamu i Włoch. Polscy eksporterzy również dostrzegają potencjał rynku północnoamerykańskiego. Pomiędzy 2015 a 2020 r. Polska była naprzemiennie 6 bądź 7 partnerem Kanady w tym segmencie.

W 2021 r. władze Kanady nałożyły środki antydumpingowe na meble sprowadzane z Chin i Wietnamu. Stwarza to przed polskimi eksporterami nowe możliwości. Dodatkowym atutem

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

dla eksporterów z UE jest tymczasowo stosowana Kompleksowa umowa gospodarczo-handlowa (*Comprehensive Economic and Trade Agreement, CETA*).

Praktycznym narzędziem umożliwiającym weryfikację warunków wymiany handlowej z Kanadą, jak również z innymi państwami pozaunijnymi jest **portal Access2Markets** dostępny pod adresem: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/pl/home>

Szczególnie korzystne warunki dla dalszego rozwoju współpracy gospodarczej istnieją w takich sektorach jak: **ochrona środowiska, energetyka i tzw. czyste technologie (*clean tech*), przemysł elektromaszynowy, przemysł obronny, budownictwo, meblarstwo, przetwórstwo rolno-spożywcze.**

W ocenie ekspertów Zagranicznego Biura Handlowego PAIH pandemia COVID-19 wpływa na **sytuację na rynku kanadyjskim i stwarza dla części polskich firm szanse zastąpienia w łańcuchach dostaw konkurencji z Chin oraz USA. Dotyczy to w szczególności następujących obszarów:**

- aplikacje do pracy zdalnej, aplikacje na smartfony, gry komputerowe, rozwiązania do nauki online, telemedycyna, blockchain, sztuczna inteligencja, technologia 5G, robotyka, Internet Rzeczy, technologie usprawniające łańcuchy dostaw,
- technologia druku 3D,
- rozwiązania wpisujące się w koncepcję tzw. inteligentnych miast (*smart city*),
- rozwiązania w zakresie e-commerce,
- produkty do wyposażenia domu i majsterkowania,
- żywność: wieprzowina, żywność pakowna o okresie trwałości ponad 12 miesięcy, żywność IQF, zboża i produkty zbożowe, produkty ekologiczne, niektóre napoje spirytusowe.

Ponadto poszukiwane są **technologie i rozwiązania w zakresie tzw. czystej energii**, które wpisują się w priorytety kanadyjskiego rządu dotyczące zerowej emisji netto do 2050 r. Kwestie środowiskowe są widoczne w różnych branżach, w tym m.in. w budownictwie. Do końca 2021 r. Kanada wprowadzi zakaz korzystania opakowań jednorazowych, sztuców i podobnych przedmiotów wykonanych z plastiku, co otwiera nowe możliwości dla polskich producentów i eksporterów opakowań ekologicznych.

Polskie placówki dyplomatyczne i konsularne oraz biura promocji gospodarczej w Kanadzie

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Kanadzie

443 Daly Avenue, Ottawa

K1N 6H3 Kanada

Tel.: +1 613 789 0468

Tel. dyżurny: +1 613 866 2015

Faks: +1 613 789 1218

ottawa.info@msz.gov.pl

ottawa.amb.sekretariat@msz.gov.pl

ottawa.amb.wk@msz.gov.pl

www.ottawa.msz.gov.pl

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Toronto

2603 Lake Shore Blvd. West, Toronto, Ontario

M8V 1G5 Canada

Tel.: +1 416 252 54 71

Tel. dyżurny: +1 416 464 54 05

Fax: +1 416 252 05 09

toronto.info@msz.gov.pl

www.toronto.msz.gov.pl

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Vancouver

1600-1177 West Hastings Street, Vancouver, Kolumbia Brytyjska

V6E 2K3 Kanada

Tel: +1 604 688 3530

Faks: +1 604 688 3537

vancouver.info@msz.gov.pl

www.vancouver.msz.gov.pl

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Montrealu

3501 Avenue du Musée, Montreal, Quebec

H3G 2C8 Kanada

Tel. +1 514 840 6080

Faks: +1 514 285 8895

montreal.info@msz.gov.pl

www.montreal.msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe

Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A. w Toronto

Kierownik Biura - Zack Labieniec

438 University Avenue, Suite 1810

Toronto, ON M5G 2K8

kanada@paih.gov.pl

www.canada.trade.gov.pl

Przydatne strony internetowe

trade.ec.europa.eu/access-to-markets - Access2Markets, portal Komisji Europejskiej z narzędziami dedykowanymi eksporterom i inwestorom

www.ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/ - strona Komisji Europejskiej poświęcona CETA

www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologie/wspolpraca-z-kanada - strona Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii z informacjami poświęcona CETA

www.canada.ca – oficjalna strona rządu federalnego Kanady

www.investcanada.ca – strona kanadyjskiej agencji promocji inwestycji

www.inspection.gc.ca - Canadian Food Inspection Agency

**MINISTERSTWO ROZWOJU,
PRACY I TECHNOLOGII**

airs-sari.inspection.gc.ca/airs_external/english/decisions-eng.aspx - Automated Import Reference System (AIRS) – portal umożliwiający weryfikację wymogów związanych z eksportem towarów do Kanady

www.tariffinder.ca – wyszukiwarka stawek celnych